

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Знакові етапи історії української літератури»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Для усіх на факультеті
Спеціалізація Для усіх на факультеті
Спеціальність Для усіх на факультеті
Галузь знань Для усіх на факультеті

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” _серпня __ 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Знакові етапи історії української літератури
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Викладач (-і)	Солецький О.М.
Контактний телефон викладача	0506717862
E-mail викладача	oleksandr.soletskyi@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: Вівторок-серeda 13.30-15.30. Кафедра української літератури, 303 ауд.
2. Анотація до курсу	
<p>Спеціалізація «Знакові етапи історії української літератури» ознайомлює студентів із особливими етапами в історії української літератури. Попри те, що багато літературних явищ діахронного ряду (перехід стилів, зміна напрямів та тенденцій різних типів) підпорядковується загальним чи, як зазначав Г.Грабович, «універсальним» літературознавчим правилам та нормам і хоча це, мабуть, стосується всіх індивідуальних творів або явищ (як у формальному аналізі), те, що робить українську літературу й українське літературознавство специфічним – і специфічно складним – це існування і повсякчасне діяння саме історичного виміру». З цих позицій важливим є теоретичне обґрунтування окремих явищ літературного процесу, як і вивчення феноменів тягlosti та перервності, несучільності (відсутності лінійності) історико-художнього розвитку. психологічного підходу до вивчення художніх явищ, що характеризує їх із позицій зумовленості та залежності від авторської біографії, вподобань, характеру, творчого типу, темпераменту тощо. Лекційний та практичний курси передбачають ознайомлення зі загальнотеоретичними питаннями історії української літератури, з явищами лімінальності, «дискурсивності», ідеологічності в літературі; вивчення художньо-творчого процесу як багаторівневого комплексу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу “ Знакові етапи історії української літератури ” є концентрування уваги студентів на важливих етапах історії української літератури, що мають фундаментальне значення для розуміння національного літературного процесу, його специфіки, своєрідності, самодостатності і залежності від контекстуальних впливів та їх актуальності для сучасності. Водночас, вивчення курсу дозволить більш глибоко зорієнтуватись в парадигмі розвитку української літератури і допоможе у викладанні цієї навчальної дисципліни в закладах загальної середньої освіти.</p>	
4. Компетентності	
<p>У результаті вивчення курсу ви (студенти) зможете набути:</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 14. Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови.</p> <p>Фахові (спеціальні) компетентності ФК 3. Здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань, застосовувати у професійній діяльності провідні базові наукові методи, принципи, положення. ФК 11. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної</p>	

спеціалізації, теорії й історії української мови та літератури, дисциплін за вибором мовознавчого та літературознавчого спрямування, орієнтуватися в сучасному українському літературному процесі з настановою на практичне втілення в освітньо-професійній діяльності.

ФК 15. Здатність здійснювати багатоаспектний мовний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів з вільним володінням фаховими термінами і залученням найновіших досягнень у цій сфері.

ФК 16. Здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.

5. Результати навчання

ПРН 2. Знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

ПРН 7. Мати навички пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (педагогічної, наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

ПРН 8. Осмислювати літературознавчі концепції, володіти методами літературознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури, усної народної творчості, застосовувати ці вміння та навички у професійній роботі вчителя закладу загальної середньої освіти.

ПРН 9. Уміти аналізувати й застосовувати у практичній діяльності набуті знання про закономірності літературного процесу на діахронному і синхронному зрізах і творчість знакових письменників у національному і світовому контексті.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
	Усі спеціальності		Вибіркова

Тематика курсу

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
1. Вступ. До проблеми теоретичного обґрунтування головних етапів розвитку української літератури	2		5
2. Українська міфологія і література. Традиції та інтерпретації.	2		5
3. Українське літературне бароко. До проблеми психоісторії української літератури.	2		5
4. Актуальність метафізики Григорія Сковороди та оцінка його творчості в сучасному літературознавстві.	2		5
5. «Енеїда» І.Котляревського – новий вектор розвитку української літератури..	2		5

6. Емблематичні форми дискурсу: від міфу до постмодерну.	2		5	
7. Етапи розвитку української літератури.		2	5	
8. Староруська література і міфологія.		2	3	
9. Традиції та запозичення у давній українській літературі.		2	3	
10. Специфіка літературного бароко в Україні.		2	3	
11. Актуальність творчості Григорія Сковороди та сучасні інтерпретації.		2	5	
12. Поема І. Котляревського «Енеїда» як репрезентація української національної ідентичності..		2	4	
13. «Месійність» творчості Тараса Шевченка в контексті національної історії.		2	3	
14. Емблематичний дискурс як універсальне і перехідне явище.		2	3	
15. Проблема інтермедіальності в літературознавстві. Валерій Шевчук і бароко. Іконічно-конвенційні коди постмодерну. Іздрик «Воццек».		2	3	

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Загальна максимальна сума балів, яка виставляється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, тестувань, контролю самостійної роботи.
Вимоги до письмової роботи	Передбачені три тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, контроль самостійної роботи у формі тестування та одна письмова робота. Тестування оцінюються за 100-бальною шкалою з автогенеративним визначенням. Тестові завдання передбачають відповідь на 20 запитань. Письмова контрольна робота оцінюється за 100-бальною системою. Робота передбачає відповідь на 3 запитання.
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру. Усні відповіді оцінюються за 100-бальною шкалою.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час практичних занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених занять, оцінки, які отримав студент за усні та письмові відповіді, контроль самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Політикою курсу передбачене виставлення залікової оцінки шляхом генерування середнього балу за усі види навчальної діяльності, у разі виконання усіх завдань.

8. Політика курсу

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та

індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemu, EdEra та ін.

9. Рекомендована література

1. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. Київ, Критика. 2005.
2. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблшмент. К: Факт, 2006.
3. Лебединцева Н.М. Сучасна українська література: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007.
4. Харчук Р. Сучасна українська проза: постмодерний період: Навч. Посіб. К.: ВЦ «Академія», 2008.
5. Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. К.: Критика, 2005.
6. Баран Є. Навздогін дев'яностим...: проза бібліофіла Івано-Франківськ : Тіповіт, 2006.
7. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: письменник і літературний процес. Київ: Академвидав, 2008.
8. Бондар-Терещенко І. Текст 1990-х: герої та персонажі. Тернопіль: Джура, 2003.
9. Mark Andryczyk. The Intellectual as Hero in 1990s Ukrainian Fiction. Toronto: University of Toronto Press, 2012.
10. Андрусенко В. Кодекс честі як імператив життя (про життя і творчість Л.Костенко)// Дивослово. 2003. №3. С.43-48.
12. Брюховецький В. Ліна Костенко. Нариси життя і творчості. К.:Дніпро, 1991.
13. Клочек Г. Ліна Костенко: Біографія. Вибрані поезії. „Маруся Чурай”. Інтерпретація творів. Кіровоград, 1999.
15. Краснова Л.Поетика Ліни Костенко. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2001. 192 с.
16. Кошарська Г. Творчість Л.Костенко з погляду поетики експресивності. К.: Видавничий дім „КМ Acadamia”, 1994. 165 с.
17. Шпиталь А. Книга болю з проблиском надії // Слово і Час. 2000. №1. С.44-46.
18. Мовчан Р. Позбутися рабського комплексу // Слово і Час. 2000. №1. С.47-49.
19. Ковалевський О. Екзистенціалізм і кордоцентризм у “тихій ліриці” Л.Костенко // Київ. 2002. №1-2. С.88-95.
20. Ковалевський О. Ліна Костенко: філософія бунту і філософія серця Х., 2001 - 176 с.
21. Ковалевський О. Поет і влада //Київ. 2003. №11-12. С.168-176.
22. Беляєва Н. Исторична проза Валерія Шевчука в інтертекстуальному аспекті // Слово і Час. 2001. №4. С.58-64.
23. Бледних Т. Історія в прозі В.Шевчука // Слово і Час.1993. №4. С.52-57.
24. Білоцерківець Н. Інтелектуальні візерунки в стилі Умберто Еко („Око Прірви” В.Шевчука)// Березіль. 1997. №5-6. С.188-189.
25. Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука. Постать сучасного українського письменника на

- тлі західноєвропейської літератури. К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2001. 224 с.
26. Тарнашинська Л. Парадигма добра і зла, або листок із дерева пізнання В.Шевчука // Art line.1997.№4.
 27. Тарнашинська Л. Модуси буття: типологічні зіставлення прози Валерія Шевчука з прозою зарубіжних письменників // Українська література в загальноєвропейському контексті. Зб.наукових праць. Ужгород, 2002. С.161-168.
 28. Гнатюк О. Авантюрний роман і повалення ідолів // Андрухович.Ю. Рекреації: Романи. Українська модерна література. К.:Час, 1997. С.10-26.
 29. Гундорова Т. Постмодерністська фікція Ю. Андруховича з постколоніальним знаком запитання // Сучасність.1993. № 9. С. 82-90.
 - Калинська Л. Поетика постмодерністського роману: Ю. Андрухович “Перверзія”. К., 1998. С. 29-30.
 30. Калинська Л.М. Синтез масового й елітарного (на матеріалі прози Ю.Андруховича) // Слово і час. 1998. № 20. С. 18-22.
 31. Павлишин М. Що перетворюється в “Рекреаціях Ю. Андруховича // Павлишин М. Канон та іконостас. К.:Час, 1997. С. 237-254.
 32. Рябчук М. Замість післямови до “Рекреацій” // Сучасність1992 № 2. С. 36-43.
 33. Рябчук М. “ Я не люблю її з надмірної любові” (замість ще однієї післямови до “Рекреацій”) // Сучасність. 1992. № 5. С.113-116.
 34. Ukraina irridenta. 13+2 . К.,1997. С. 7-9.
 35. Шевчук В. За відкритим заборолом: Про прозу Ю. Андруховича // Прапор.1989. № 7. С. 101-103.
 36. Сванідзе Г. Шість днів статевих збочень (рец. Юрій Андрухович. Перверзія. „Сучасність”, чч. 1-2, 1996 р.) // Березіль. 1999.№3-4. С. 171-175.
 27. Агєєва В. Жінка-автор як інопланетянка // Жінка як текст (Упор. Л.Таран) К, 2002.С.199-204.
 28. Агєєва В. Жінка-читач і жінка-автор у постсоцреалістичній літературі; Жінка-авторка як інопланетянка; Казка про нежіночий простір // Агєєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. К.: Факт, 2003. С.277-283, 284-290; 296-302.
 29. Зборовська Н. Найновіша українська літературна ситуація: від посттоталітаризму до нових тоталітарних концепцій; Завершальний карнавал Юрія Андруховича; Про „безталання бути жінкою” з приводу „Польових досліджень...” Оксани Забужко; Повість „Я, Мілена” О.Забужко у „феміністичному” дзеркалі // Зборовська Н. (Ільницька Марія) Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків. Л.,1999. С.90-98, 108-133.
 30. Зборовська Н. Жіноче письмо на порубіжжі віків (Леся Українка, Оксана Забужко)// Слово і Час. 2004. №2. С.32-39.
 31. Корабльова О. Сексуальність як вияв самотності у прозі Оксани Забужко // Слово і Час. 2003. №7. С.76-83.
 32. Тебешевська-Качак Т. Автобіографія як принцип нарації та характеротворення у прозі Оксани Забужко// Слово і Час. 2004. №2. С.39-47

Викладач: доктор філологічних наук, професор Солецький О.М._